

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕСУ

(назва факультету)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та
біржової діяльності

(повна назва кафедри)

к.е.н., доцент Л.О. Болтянська

(ініціали та прізвище)

(підпис)

“ _____ ” _____ 2020 року

ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

(ступінь вищої освіти)

**на тему: «Напрями підвищення прибутковості господарської діяльності
ТОВ «Тара» м. Мелітополь Запорізької області»**

27.ПТБ.Д. 003

Виконав: студент _____ курсу, групи _____
Спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

_____ В.О.Дубініна

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Керівник: к.е.н., доцент _____

(підпис)

Г.П. Педченко

(ініціали та прізвище)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО**

Інститут, факультет Е та Б Кафедра підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Ступінь вищої освіти «Магістр»

Спеціальність 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(повна назва кафедри)

к.е.н., доцент Л.О. Болтянська

(підпис)

(ініціали та прізвище)

“ ” _____ 2019 року

**ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Дубініній Вікторії Олександрівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1 Тема дипломної роботи «Напрями підвищення прибутковості господарської діяльності ТОВ «Тара» м. Мелітополь Запорізької області»

керівник дипломної роботи Г.П.Педченко к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ректора університету від «23» жовтня 2019 року № 1772-С

2 Строк подання студентом дипломної роботи _____

3 Вихідні дані до дипломної роботи науково-теоретична література; статистичні дані України; статистичні дані області; статистична звітність підприємства; _____

4 Зміст дипломної роботи (перелік питань, які потрібно розробити)

Вступ.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розділ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Розділ 3. МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Висновки.

Список використаних джерел.

5 Перелік графічного матеріалу: рисунки, графіки та схеми.

6 Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів дипломної роботи	Відмітка про виконання
1	Вступ.		
2	Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
3	Розділ 2. АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА		
4	Розділ 3. МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ		
5	Висновки.		
6	Список використаних джерел.		

Студент

_____ (підпис)

В.О.Дубініна
(ініціали та прізвище)

Керівник дипломної роботи

_____ (підпис)

Г.П. Педченко
(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

1. Тема дипломної роботи: «Напрями підвищення прибутковості господарської діяльності ТОВ «ТАРА» м. Мелітополь Запорізької області»

2. ВНЗ: ТДАТУ ім. Дмитра Моторного

3. Рік завершення роботи: 2020

4. Об'єм роботи: 97

5. Кількість додатків: 1

6. Кількість ілюстрацій: 22

7. Кількість таблиць: 31

8. Кількість джерел літератури: 96

Характеристика дипломної роботи:

1. *Мета дипломної роботи:* обґрунтування теоретичних та практичних шляхів підвищення прибутковості промислового підприємства ТОВ «ТАРА» у сучасній ринковій економіці.

2. *Методи проведених досліджень:* системно-аналітичний метод, статистичний, графічний, табличний, економічний та фінансовий аналізи, методи аналізу та синтезу, метод узагальнення результатів дослідження, метод конкурентного бенчмаркінгу, SWOT-аналіз, методики оцінки ефективності інвестиційного проекту, сіткове планування.

3. *Основні результати досліджень:* узагальнено теоретичні, методичні та практичні основи прибутковості на підприємстві; проаналізовано фінансово-господарський стан підприємства; проаналізовані сучасний стан виробництва та прибутковості продукції на підприємстві; розроблено напрями підвищення прибутковості підприємства з урахуванням маркетингових, виробничих, організаційних, фінансових та інвестиційних аспектів.

4. *Наявність документа про використання наукових результатів:* ні

ПРИБУТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ПРОМИСЛОВА ПРОДУКЦІЯ, СОБІВАРТІСТЬ, КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ, МОДЕРНІЗАЦІЯ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА...5	
1.1 Сутність та показники прибутковості підприємства.....5	
1.2 Формування та розподіл прибутку підприємства.....13	
1.3 Основні резерви підвищення прибутковості підприємства.....16	
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....20	
2.1. Аналіз ринку промислової продукції України.....20	
2.2 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «ТАРА» та особливості його розвитку.....26	
2.3 Оцінка прибутковості підприємства та аналіз формування прибутку....42	
РОЗДІЛ 3 МОДЕРНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ЯК НАПРЯМ ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....51	
3.1 Маркетингові аспекти модернізації виробничих процесів51	
3.2 Організаційний план впровадження проекту модернізації технологічної лінії на ТОВ «ТАРА».....63	
3.3. Оцінка прибутковості проекту модернізації технологічної лінії на ТОВ «ТАРА».....74	
ВИСНОВКИ.....81	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....84	

ВСТУП

Актуальність теми дипломної роботи зумовлена сучасними ринковими умовами, які формують діяльність підприємств. На ринковій арені що частіше з'являються нові вимоги до збільшення обсягів виробництва та продажів, розвитку підприємств в умовах посиленої конкуренції, збільшується вплив чинників зовнішнього та внутрішнього середовища. Будь-яке підприємство, чия діяльність не приносить додатний фінансовий результат, не може бути ефективною. Виходячи з цього, перед керівниками підприємств постає завдання пошуку шляхів та способів для формування оптимального рівня прибутковості діяльності. Для цього необхідно більш детально вивчити та дослідити зміст і сутність поняття «прибуток», «прибутковість» та розуміти їх роль у прийнятті управлінських рішень.

Питання формування та підвищення прибутковості підприємства досліджували такі вітчизняні та зарубіжні вчені та економісти як: Бланк І.О., Кривицька О.Р., Орехова А.І., Олексюк О.І., Тимощенко О.А., Єпіфанова І.Ю., Орлов О.А., Хмелевський О.В., Янковець Т.М., Кучер Л.Ю., Мец В.О., Косік А.Ф. та інші.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних та практичних шляхів підвищення прибутковості промислового підприємства ТОВ «ТАРА» у сучасній ринковій економіці.

Досягненню мети сприяло виконання наступних завдань:

- узагальнення теоретичних та методичних основ прибутковості на підприємстві;
- аналіз ринкового середовища та організаційно-економічна характеристика підприємства ТОВ «ТАРА»;
- вивчення сучасного стану виробництва та прибутковості продукції на підприємстві;
- обґрунтування резервів підвищення прибутковості підприємства.

Об'єктом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів підвищення прибутковості підприємства.

Предметом дослідження є господарська діяльність та прибутковість ТОВ «ТАРА» (м. Мелітополь).

Методи дослідження. Під час виконання дипломної роботи було використано системно-аналітичний метод, статистичний, графічний, табличний, економічний та фінансовий аналізи, методи аналізу та синтезу, метод узагальнення результатів дослідження, метод конкурентного бенчмаркінгу, SWOT-аналіз, методики оцінки ефективності інвестиційного проекту, сіткове планування.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи стали наукові статті, інтернет-джерела, дані бухгалтерської звітності досліджуваного підприємства та внутрішня інформація, законодавчі та нормативні акти та інше.

Практичне значення результатів, отриманих під час написання роботи, дає можливість надати рекомендації підприємству як зміцнити його конкурентну позицію на ринку та впровадити запропоновані заходи щодо збільшення прибутковості.

Основні положення та висновки кваліфікаційної роботи доповідалися на університетських конференціях.

Магістерська робота містить 31 таблицю, 22 рисунки, 96 посилань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРИБУТКОВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність та показники прибутковості підприємства

Основою економіки є виробництво продукції, виконання робіт, надання послуг. Сучасною формою організації виробництва є підприємство. [72, с. 30]

В Господарському Кодексі України наведено наступне визначення поняття «підприємство»: це самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому цим Кодексом та іншими законами. [23]

Підприємство самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку виробництва, виходячи з попиту на продукцію, робіт, послуг та необхідності забезпечення виробничого та соціального розвитку, підвищення доходів. [72, с. 34]

Основною метою створення та функціонування будь-якого підприємства незалежно від форми його власності та розміру є отримання справедливої нагороди за здійснену діяльність, тобто достатнього розміру доходу. [32]

На всіх підприємствах основним узагальнюючим показником фінансових результатів господарської діяльності є прибуток. [72, с. 34]

Прибуток – це та категорія, яка найбільш повно відображає фінансові можливості підприємства та узагальнює фінансові результати господарської діяльності.

Прибуток – головний показник, який відображає фінансові результати діяльності підприємства, мету його діяльності. Прибуток є основним

фінансовим джерелом розвитку підприємства. І одним з головних питань економіки та фінансів є визначення фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток виступає головною рушійною силою економічних процесів та основною метою діяльності підприємства. Він є джерелом забезпечення не лише внутрішньогосподарських потреб підприємства, а і джерелом формування бюджетних ресурсів держави.

Американський економіст Ф. Найт зазначає, що жоден економічний термін або поняття не використовується в такій величезній кількості значень, як «прибуток», це стосується і категорії «доходу». [61]

Прибуток вважається однією з найнеоднозначніших категорій, оскільки різноманітні напрями інтересів, які він відображає, обумовлюють складність визначення цього поняття. Аналіз існуючих дефініцій прибутку в економічній літературі показує, що на даний час не існує єдиної точки зору для визначення даної економічної категорії. [61] У таблиці 1.1 наведено порівняльний аналіз підходів вчених до визначення категорії «прибуток».

Таблиця 1.1

Порівняльний аналіз визначень категорії “прибуток”

Джерело	Визначення
Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М.[5]	Прибуток становить собою різницю між загальною сумою доходів і витратами на виробництво та реалізацію продукції.
Буряковський В.В. [16]	Прибуток – це грошовий вираз основної частини грошових збережень, створених підприємством будь-якої форми власності.
Мочерний С.В. [30]	Прибуток – це перетворена, похідна форма додаткової вартості, яка з кількісного аспекту є різницею між ціною продажу і витратами капіталу на її виробництво.
Бланк І. А. [24]	Прибуток – мірило фінансового здоров'я підприємства, характеристика рентабельності вкладення коштів в активи конкретного підприємства.
Ефимова О. В. [24]	Прибуток – змінена форма додаткової вартості, виробленої, реалізованої, готової до розподілу, що сформована в процесі суспільного відтворення для задоволення різних інтересів підприємства та його власників.

Білик В.О. [31]	Прибуток: 1) є результатом капіталу як обов'язкового фактора будь-якого виробництва; 2) винагорода капіталіста за відстрочку особистого споживання власного капіталу, за ризик в очікуванні ефекту від вкладених у виробництво засобів; 3) як трудовий дохід від підприємницької діяльності у всіх його видах 4) як результат існування монополії.
Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. [36]	Прибуток: 1) сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати; 2) перевищення сукупних доходів над сукупними витратами.
Гальчинський А.С. [63]	Прибуток – різниця між продажною ціною товару або послуги і витратами виробництва. Виражає вартість додаткового і частково необхідного продукту.
Осовська Г.В., Юшкевич О.О. [65]	Прибуток – перевищення доходів від продажу товарів та послуг над витратами на виробництво і продаж цих товарів; один із найважливіших показників фінансових результатів господарської діяльності підприємства, підприємця. Прибуток обчислюється як різниця між виручкою від реалізації продукту господарської діяльності та сумою витрат факторів виробництва на цю діяльність у грошовому вираженні.
Льчук М.М., Іщенко Т.Д. [39]	Прибуток визначається зменшенням суми скоригованого валового доходу звітного періоду на суму валових витрат платника податку і суму амортизаційних відрахувань.
Мец В. О. [24]	Прибуток – фінансова категорія, яка показує позитивний фінансовий результат, характеризує ефективність виробництва, свідчить про обсяг і якість виготовленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.
Савчук В. П. [24]	Прибуток – основний критерій ефективності господарювання.
Філімоненков О.С. [92]	Прибуток – це частина вартості додаткового продукту, додатковий продукт, виражений у грошах частина чистого доходу, одна з його форм.
Біла О.Г. [13]	Прибуток – позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і зрештою свідчить про рівень і якість виробленої продукції, рівень собівартості.

Шеремет А. Д [24]	Прибуток – основне власне внутрішнє фінансове джерело, яке забезпечує розвиток підприємства на принципах самофінансування.
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [57]	Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Джерело: складено автором на основі [61]

Проаналізувавши дані визначення, можна зробити висновок, що дані поняття мають спільні риси:

1. Прибуток зазвичай визначають як різницю між валовим доходом і валовими витратами. Якщо з визначенням валового доходу немає проблем (це добуток кількості реалізованої продукції та ціни одиниці товару), то що потрібно включати у валові витрати? З точки зору бухгалтера, до витрат зараховують явні грошові витрати.

2. Прибуток – це один із найважливіших показників фінансових результатів господарської діяльності підприємства.

3. Спільною ознакою також є визнання джерелом прибутку творчої діяльності.

Прибутковість підприємства є найважливішим показником його розвитку, оскільки за відсутності стратегічних напрямів розвитку та належного рівня прибутковості підприємства можуть поступово втрачати ліквідність і зрештою банкрутувати. [32]

Під прибутковістю слід розуміти стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності. Таким чином, прибутковість - це перевищення доходу над здійсненими витратами, в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування.

Задовільний рівень ефективності потребує з одного боку перевищення кінцевих результатів над витратами на їх досягнення, з іншого - зіставлення

одержаних при цьому результатів з результатами аналогічних об'єктів. [38, с.465]

Питання прибутковості підприємства підіймається у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Проте серед економістів ще не сформувався єдиний підхід до аналізу прибутковості підприємства. У таблиці 1.2 наведено різноманітність поглядів дослідників щодо тлумачення поняття «прибутковість».

Таблиця 1.2

**Систематизація підходів до визначення сутності поняття
«прибутковість»**

Автор	Визначення
Р.Р. Антонюк [8]	Прибутковість – це стійке економічне явище, що проявляється як підтверджена здатність підприємства генерувати позитивний фінансовий результат від здійснення як основної, так і всієї господарської діяльності, що полягає в перевищенні доходу над здійсненими витратами в розмірі достатньому для ефективного подальшого функціонування.
М.Ф. Огійчук [58]	Прибутковість – це вид ефективності, що характеризує результативність діяльності економічних систем (підприємств, територій, національної економіки). Основною особливістю таких систем є вартісний характер засобів (видатків, витрат) досягнення цілей (результатів), а в деяких випадках і самих цілей (зокрема, одержання прибутку).
Т.В. Осипова [62]	Основою прибутковості є сам прибуток, який у цілому й визначає результат фінансово-господарської діяльності підприємств як суб'єктів господарювання. Тому прибуток зображає її результати.
Л.Ю. Кучер [48]	Між прибутком і прибутковістю є тісний діалектичний взаємозв'язок: прибуток – це показник для зображення економічного ефекту в абсолютних показниках, а прибутковість – показник для зображення економічної ефективності діяльності суб'єкта господарювання.

С.В. Мочерний [56]	Прибутковість суб'єкта треба розглядати з двох аспектів: по-перше, як прибутковість усього підприємства щодо всього авансованого капіталу, яка визначається нормою прибутку: відношенням річного прибутку до авансованого капіталу; по-друге, як прибутковість виготовлення окремої партії товарів, яка вимірюється відношенням прибутку до собівартості товарів
О.В. Хмелевський [93]	Прибутковість – це стан підприємства, що вказує на його здатність здійснювати рентабельну діяльність, забезпечувати платоспроможність, генерувати прибуток, на основі чого забезпечувати стабільність зростання та майбутній інноваційно-інвестиційний розвиток.

Джерело: складено на основі [32]

Можна зробити висновок, що прибутковість – це показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне відтворення використаних ресурсів. [24]

Прибутковість підприємства вимірюється двома показниками: прибутком та рентабельністю. [75] Прибуток виражає абсолютний ефект без урахування використаних ресурсів, а рентабельність є одним із головних вартісних показників ефективності виробництва, який характеризує рівень віддачі активів і рівень використання капіталу в процесі виробництва. Вона безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку та показує ефективність діяльності підприємств різних форм власності та характеризує інтенсивність їх роботи. Тому дослідження прибутковості є дуже важливим фактором для подальшого ефективного функціонування та розвитку підприємства. [24]

Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом. [24]

Основні показники рентабельності можна об'єднати в такі групи:

- показники рентабельності капіталу (активів);
- показники рентабельності продукції;
- показники, розраховані на основі потоків наявних грошових коштів.

[11]

С.Б. Довбня, О.Г. Пендик коефіцієнти рентабельності об'єднують у три групи за такими ознаками:

- оцінення ефективності діяльності підприємства в цілому,
- оцінення ефективності за видами діяльності (в тому числі операційної, інвестиційної, фінансової),
- оцінення ефективності використання ресурсів [29].

На думку Л.А. Лахтіонової всі показники рентабельності можна поділити на чотири основні групи:

- показники рентабельності щодо реалізації;
- показники рентабельності щодо активів;
- показники рентабельності щодо власного капіталу та зобов'язань;
- показники рентабельності витрат і продукції [49].

Загалом у систему показників рентабельності найчастіше включають рентабельність активів (майна), рентабельність власного капіталу, рентабельність реалізації продукції, рентабельність інвестованого капіталу, рентабельність виробництва, фондорентабельність, рентабельність поточних витрат. [26, с.82]

Рентабельність реалізації (R_{rea}) характеризує доходність основної діяльності підприємства та визначається як відношення прибутку від реалізації (ЧП):

$$R_{rea} = \text{ЧП} / \text{ЧД} * 100 \% \quad (1.1)$$

де ЧД - чистий дохід від реалізації товарів, робіт та послуг.

У практиці українських підприємств найбільш поширеним є показник рівня рентабельності, що обчислюється як відношення прибутку до повної собівартості реалізованої продукції. Цей показник показує, скільки на кожну

витрачену у господарстві гривню або іншу грошову одиницю отримано прибутку [94, с.307].

Відповідно формула матиме вигляд:

$$P_{\text{соб}} = \text{ЧП} / \text{ПС} * 100 \%, \quad (1.2)$$

де ПС - повна собівартість продукції.

Рівень загальної рентабельності основних засобів — один із найбільш узагальнюючих показників виробничо-господарської та фінансової діяльності [74, с.127].

Розраховується як:

$$P_{\text{роз}} = \text{ЧП} / \text{ССОЗ} * 100 \%, \quad (1.3)$$

де ССОЗ - середньорічна сума основних засобів.

Показник рентабельності маркетингових витрат [34, с.49]:

$$P_{\text{мв}} = (\text{ВП} - \text{ІМ}) / \text{ІМ} * 100 \%, \quad (1.4)$$

де ВП - валовий прибуток, ІМ - інвестиції в маркетинг, витрати на збут.

Узагальнюючим показником прибутковості прийнято вважати рентабельність капіталу (ROE – return on equity), за яким можна визначити рівень віддачі коштів акціонерів. Рентабельність активів (ROA – return on asset), своєю чергою, є складовою ROE та відображає ефективність внутрішньої політики менеджменту з точки зору доходів та витрат [15, с.62].

Розраховується показник наступним чином:

$$P_{\text{ак}}(P_{\text{пас}}) = \text{ЧП} / \text{ССВБ}, \quad (1.5)$$

де $P_{\text{ак}}$ - рентабельність активів;

$P_{\text{пас}}$ - рентабельність пасивів;

ВБ - валюта балансу (сума активів або пасивів).

Показником ефективності інвестування коштів у звичайні акції підприємства, інших внесків власників до його статутного капіталу є чиста рентабельність власного капіталу [41, с.254]:

$$P_{\text{вк}} = \text{ЧП} / \text{ССВК}, \quad (1.6)$$

де Рвк - рентабельність власного капіталу; ССВК - середньорічна вартість власного капітал. [42]

При аналізі та оцінці прибутковості необхідно враховувати те, що на неї впливають різні фактори, як зовнішні, так і внутрішні. Перелік цих факторів впливу наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Зовнішні та внутрішні фактори впливу на прибутковість

Зовнішні:	Внутрішні:
<ul style="list-style-type: none"> - система оподаткування; - державне регулювання цін; - нормативні документи галузі, в якій працює підприємство; - умови та ставки кредитування. 	<ul style="list-style-type: none"> - цінова політика; - обсяг діяльності (кількість та номенклатура продукції, ціни); - обсяг та характеристика витрат обігу; - чисельність працівників; - фонд оплати праці; - показники ефективності роботи обладнання та працівників.

Джерело: складено автором на основі [80]

Отже, прибутковість характеризується прибутком та рентабельністю. Існують різні підходи до визначення показників рентабельності. У цілому показники рентабельність більш змістовно, ніж прибуток, зображають кінцеві результати господарювання, тому що їх величина показує співвідношення факту з дійсними або використаними ресурсами [32].

1.2.Формування та розподіл прибутку підприємства

Прибуток, як головний фінансовий результат діяльності підприємства, формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів звичайної та незвичайної діяльності. Він включає :

- чистий дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг);
- валовий (балансовий) прибуток (збиток);

- фінансовий результат від операційної діяльності (основної діяльності підприємства, а також інші види діяльності, що не є інвестиційними або фінансовими) ;
- прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування;
- прибуток (збиток) від звичайної діяльності (будь-якого виду основної діяльності підприємства, а також операції, що її забезпечують або виникають внаслідок її здійснення);
- прибуток від іншої (надзвичайної) діяльності. [25,с.170]

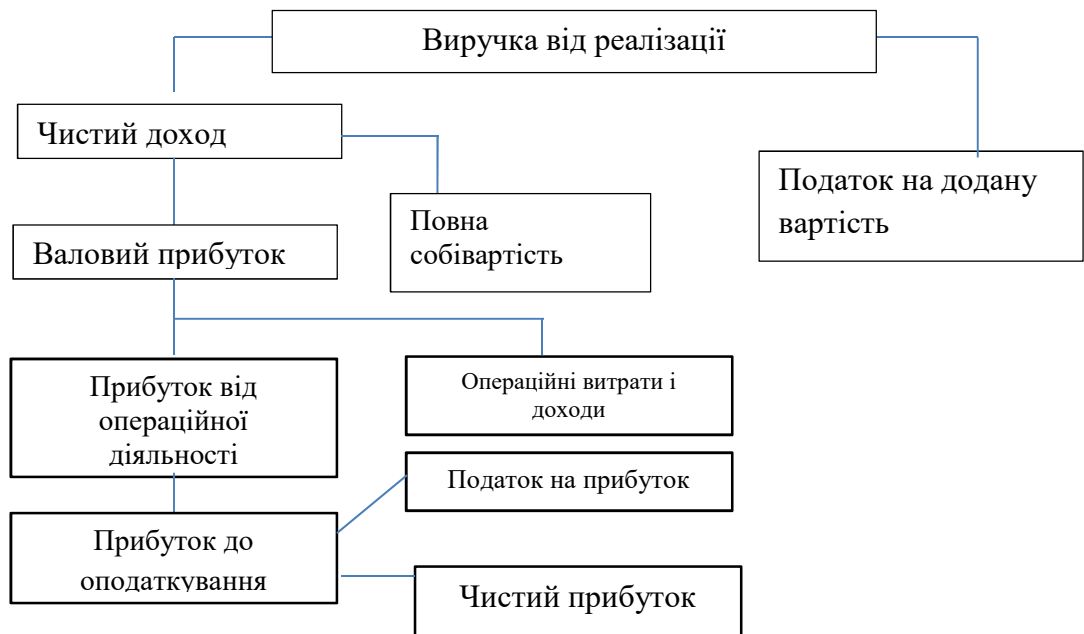

Рис. 1.1. Блок-схема формування чистого прибутку підприємства

Джерело: складено автором

Розподіл прибутку є складовою та невід’ємною частиною загальної системи розподільних відносин підприємств. Загалом розподіл прибутку можна розглядати в трьох напрямках: між державою, власниками підприємства і самим підприємством.

Взаємовідносини підприємства і держави з приводу прибутку будуються на основі оподаткування прибутку. Розподіл балансового (валового) прибутку між державою і підприємством є першим етапом його розподілу. [10]

Розподіл прибутку між власниками підприємства відбувається у вигляді виплати дивідендів, тобто доходу на вкладений капітал засновниками.

Наступним етапом розподілу прибутку є розподіл і використання прибутку, що залишився в розпорядженні підприємства після сплати платежів у бюджет і виплати дивідендів. Даний етап розподілу відображається процесом формування фондів і резервів підприємства для фінансування потреб виробничого і соціального розвитку. Цей розподіл відбувається підприємством на власний розсуд, держава не втручається в даний процес. У таблиці 1.4 відображено розподіл чистого прибутку підприємства.

Таблиця 1.4

Розподіл чистого прибутку

Фонд споживання	Фонд нагромадження
- фонд матеріального заохочення; - фонд благодійних заходів.	- фонд соціального розвитку; - фонд розвитку виробництва; - резервний фонд.

Джерело: складено автором

Фонд нагромадження використовується на придбання і будівництво основних фондів виробничого і невиробничого призначення та інших капітальних вкладень, які не мають безповоротний характер. Також за рахунок цього фонду відбувається фінансування витрат, які носять безповоротний характер: на проведення науково-дослідних робіт, на природоохоронні заходи, на випуск цінних паперів, сплата штрафних санкцій, витрати на підвищення кваліфікації робітників та ін.

Метою створення фонду споживання є фінансування соціальних потреб та матеріальне заохочення робітників: виплата премій, не пов'язаних з виробничими показниками, надання матеріальної допомоги, оплата путівок, лікування та ін. Витрати з цього фонду носять безповоротний характер. [33, с.148]

Розподіл прибутку, що залишився у розпорядженні підприємства, регламентується внутрішніми документами підприємства. Деякі аспекти розподільного процесу фіксуються в уставі підприємства. На підприємстві можуть створюватися фонд нагромадження, фонд споживання, фонд соціального розвитку та ін. У випадку, коли фонди не створюються, складаються кошториси витрат на розвиток підприємства, соціальні потреби працівників, матеріальне заохочення, благодійні цілі. [54]

Якщо прибуток не витрачається на споживання, то він залишається на підприємстві як нерозподілений прибуток минулих років і збільшує розмір власного капіталу підприємства. Наявність нерозподіленого прибутку збільшує фінансову стабільність підприємства, свідчить про наявність джерела для майбутнього розвитку. [17]

На великих підприємствах наявність фондів допомагає раціонально розділяти фінансові ресурси та контролювати їх ефективне використання.

1.3. Основні резерви підвищення прибутковості підприємства

Рівень і сума прибутку складаються під впливом безлічі факторів, що впливають на неї як негативно, так і позитивно, тобто підприємства отримують чистий прибуток, якщо їхня діяльність є прибутковою, або чистий збиток, якщо підприємства не є прибутковим та рентабельними. Фактори, що впливають на прибуток, численні і різноманітні. [79]

Функціонування підприємства в умовах ринку визначається його здатністю приносити достатній прибуток, тому вся діяльність підприємства спрямована на забезпечення зростання прибутку або його стабілізації на певному рівні.

Для рентабельного функціонування суб'єктів господарювання в умовах ринкових відносин найбільше значення має виявлення резервів збільшення об'єму продукції, зниження собівартості та ріст прибутку. [22]

Резерви збільшення сум прибутку та рентабельності пов'язані передусім із напрямками господарювання підприємства. Для успішного функціонування кожен суб'єкт господарювання повинен прагнути до підвищення ефективності своєї діяльності на основі раціонального використання ресурсного потенціалу, збільшення прибутковості виробництва, поліпшення якості реалізованої продукції. [22]

Для підвищення рівня прибутковості підприємства можуть упроваджувати заходи в такому порядку [43]:

- організаційні (вдосконалення виробничої структури й організаційної структури управління, диверсифікація виробництва, реструктуризація виробництва тощо);
- техніко-технологічні (оновлення техніко-технологічної бази, переозброєння виробництва, вдосконалення виробів, що виробляються);
- економічні важелі та стимули (вдосконалення тарифної системи, форми і системи оплати праці, прискорення оборотності оборотних коштів тощо).

Для того щоб підприємства України в сучасних ринкових умовах працювали стабільно та отримували прибуток, пропонуємо такі шляхи і методи збільшення прибутку і рентабельності.

Таблиця 1.5

Шляхи збільшення прибутку та рентабельності

Збільшення	
Прибутку	Рентабельності
1. Нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції	1. Зниження собівартості продукції
2. Поліпшення якості продукції	2. Підвищення продуктивності праці
3. Продаж зайвого устаткування та іншого майна або здача його в оренду	3. Скорочення невиробничих витрат
4. Зниження собівартості продукції за рахунок більш раціонального використання матеріальних ресурсів, виробничих потужностей і площ, робочої сили і робочого часу	4. Впровадження заходів із підвищення продуктивності праці своїх працівників, скорочення адміністративно-управлінського персоналу

5. Диверсифікація виробництва	5. Зменшення витрат на виробництво продукції або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік. Зниження втрат від браку
6. Постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів	6. Удосконалення продукції із середнім рівнем рентабельності, а низькорентабельну зняти з виробництва
7. Грамотна побудова договірних відносин із постачальниками, посередниками, покупцями та ін.	7. Покращення системи маркетингу на підприємстві, потрібно згрупувати свою продукцію за ознакою рентабельності і зосередити увагу на тій продукції, яка є високорентабельною, та ін.

Джерело: складено автором на основі [22]

Запропоновані заходи можуть використовуватися вітчизняними підприємствами для підвищення прибутковості своєї діяльності, проте підприємства повинні активно шукати всі можливі шляхи вдосконалення виробництва, підвищення конкурентоспроможності власної продукції, що повинно сприяти зростанню прибутку та рентабельності підприємства.

Резервами збільшення (факторами підвищення) прибутковості також можуть бути:

- підвищення ефективності діяльності підприємства по збуту продукції. Перш за все, необхідно більше уваги приділяти підвищенню швидкості руху оборотних коштів, скороченню усіх видів запасів, домагатися максимально швидкого просування готових виробів від виробника до споживача;
- збільшення обсягу виробництва продукції, що випускається за рахунок більш повного використання виробничих потужностей підприємства;
- скорочення витрат на виробництво за рахунок підвищення рівня продуктивності праці, економічного використання сировини, матеріалів, палива, електроенергії, обладнання;
- усунення причини виникнення перевитрат фінансових ресурсів на управлінські і комерційні цілі;

- застосування найсучасніших механізованих і автоматизованих засобів для виробництва продукції;
- здійснення ефективної цінової політики, диференційованої по відношенню до окремих категорій покупців;
- суворе дотримання укладених договорів на поставку продукції;
- проведення масштабної і ефективної політики в області підготовки персоналу, що являє собою особливу форму вкладення капіталу;
- здійснення заходів, спрямованих на поліпшення матеріального клімату в колективі;
- удосконалення рекламної діяльності, підвищення ефективності окремих рекламних заходів;
- запровадження досягнень науково-технічного прогресу, в результаті чого зростає продуктивність праці;
- звільнення від зайвого і невстановленого устаткування, продавши або здавши його в оренду;
- вибір ефективної облікової політики; зниження собівартості продукції;
- підвищення ціни реалізації за умови підвищення якості продукції;
- розширення експорту. [42]

ВИСНОВКИ

Найважливішим показником розвитку підприємства є його прибутковість. Питанню прибутковості присвячено багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених. Вони визначають прибутковість підприємства як показник, який характеризує ефективність діяльності підприємства з точки зору здатності його приносити прибуток та забезпечувати ефективне використання ресурсів. Визначено, що прибутковість підприємства вимірюється двома показниками: прибутком та рентабельністю.

Об'єктом спостереження дипломної роботи було обрано промислове підприємства ТОВ «ТАРА», яке займається виробництвом запчастин для сільськогосподарської техніки.

Промислова галузь України має ключове значення для вітчизняної економіки. На підприємствах промислового комплексу працює понад 3 млн. осіб. Промислове виробництво формує п'яту частину доданої вартості, а також більшу частину експортного потенціалу держави.

Протягом 2016-2018 років спостерігається збільшення індексу промислової продукції у добувній промисловості на 3,4%, у переробній промисловості – на 12%, а у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря знизився на 11,1%. Протягом аналізованого періоду також відбулося зростання обсягу реалізованої продукції в Україні на 41%.

Проведений аналіз стану та проблем функціонування машинобудівної галузі привів до висновку, що в сучасних умовах розвиток даної галузі потребує підтримки інноваційного розвитку машинобудівних підприємств та переорієнтування їх експортних можливостей на інші країни та регіони.

Завод «ТАРА» - провідне підприємство України, яке щорічно випускає близько мільйона запасних частин для сільськогосподарської техніки українського, російського та білоруського виробництва. Основні види продукції, які виготовляє ТОВ «Тара» – диски зчеплення, шліцьові вали, піввісь, шестерні та муфти для сільськогосподарської техніки. Підприємство

засноване в 1998 році та за цей час ТОВ «ТАРА» заявило про себе як виробник якісної конкурентоспроможної продукції. Станом на 2018 рік підприємство поставляє свою продукцію в 21 країну світу (Україна, Росія, Казахстан, Білорусь, Азербайджан, Вірменія, Грузія, Молдова, Киргизстан, Литва, Латвія, Угорщина, Болгарія, Польща, Сербія, В'єтнам, Камбоджа, Єгипет, Пакистан, Ефіопія, Ірак).

На ТОВ «ТАРА» існує функціональна організаційна структура управління. Вона передбачає поділ функцій управління між окремими підрозділами апарату управління.

Аналіз фінансового стану підприємства показав, що кожного відбувалося зростання необоротних активів у структурі активу балансу та збільшення розміру власного капіталу, що свідчить про стабільний фінансовий стан ТОВ «ТАРА».

Аналіз змін показників прибутку та доходу ТОВ «ТАРА» в динаміці показав, що кожного року відбувалося зростання чистого доходу від реалізації продукції та валового прибутку. Розмір чистого прибутку у 2018 році склав 72387 тис. грн., проте найбільшим він був у 2017 році, коли сягнув розміру 72432 тис. грн.

Вивчення ефективності діяльності підприємства за допомогою показників рентабельності показало, що на підприємстві спостерігається позитивна тенденція зростання рентабельності. Показник валової рентабельності виробничих витрат збільшився протягом аналізованих років на 19%. Збільшився показник рентабельності основної діяльності на 15,5%. У 2018 році на кожну гривню витрат звичайної діяльності підприємство отримало 48 коп. чистого прибутку. Звітнього року комерційна рентабельність ТОВ «ТАРА» збільшилась на 10% за рахунок зростання обсягів продажу.

Для ефективного та стабільного функціонування підприємства як головний резерв підвищення прибутковості розглядається модернізація його виробничих процесів.

За допомогою бенчмаркінгу визначено, що хоча масштаби діяльності та розміри ТОВ «ТАРА» у порівнянні з головними конкурентами значно відрізняються, за результатами аналізу дане підприємство може конкурувати з такими великими виробниками. Високі оцінки ТОВ «ТАРА» отримало за якість продукції, високий рівень кваліфікації персоналу, фінансові ресурси.

SWOT-аналіз показав, що аналізоване підприємство має такі сильні сторони як: високий досвід керівника, налагоджений технологічний процес, високий контроль якості продукції, малий розмір підприємства, фінансову стійкість. За допомогою цих аспектів підприємство може реалізувати можливості придбання нового автоматизованого обладнання, яке дасть можливість зменшити собівартість продукції. Невеликий розмір підприємства дає можливість швидше реагувати на зміни в економічній та політичній сфері. Поява офіційних дилерів на закордонних ринках сприятиме збільшенню кількості клієнтів та розширенню географії продажів.

Було запропоновано для впровадження проект модернізації технологічної лінії на ТОВ «ТАРА», а саме придбання 7 універсальних станків з ЧПУ від DMG MORI. Дане обладнання здатне замінити 3 станки, які раніше використовувало підприємство. Враховуючи покращені технічні показники обладнання, розрахована собівартість виробу (вал переднього мосту МТЗ-82) складає 303,36 грн., що на 20,9% менше за собівартість одиниці продукції, виготовленої на станку старого зразка.

Визначено, що використання 7 нових станків дає можливість виробляти на 23,8% більше продукції, ніж 16 старих станків.

Індекс доходності складає 1,26, а термін окупності 3,8 роки (середній темп окупності обладнання). Рівень беззбиткового обсягу собівартості визначено в розмірі 32575 деталей.

Вже з першого року даний проект приносить прибуток у розмірі 19924,7 тис. грн., який з кожним наступним роком зростатиме. Це свідчить, що проект є успішним та допоможе забезпечити збільшення прибутковості підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Agravery [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/MFXmAkdrOFU/all.html> (дата звернення 15.01.2020). – Назва з екрана.
2. DMG MORI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ru.dmgmori.com/resource/blob/128000/1945c2e14e3a1fecb3759845a9af1f64/ptgru12-sprint-linear-pdf-data.pdf> (дата звернення 27.12.2020). – Назва з екрана.
3. Studbase [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://studbase.com/file/3421/33> (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
4. SWOT-аналіз: кому, коли й навіщо потрібен (+ реальний приклад) [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://bakertilly.ua/news/id44448> (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
5. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни / Азаренкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Знання-Прес, 2006. –287 с.
6. Аналіз показників рентабельності [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/4474542/page:5/> (дата звернення 01.11.2019). – Назва з екрана.
7. Аналіз фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5650308/page:5/> (дата звернення 21.12.2019). – Назва з екрана.
8. Антонюк Р.Р. Прибутковість сільськогосподарських підприємств: природа категорії / Р.Р. Антонюк // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства – 2012. – № 126. – С.
9. Баканов М. Н., Шеремет А. Д. Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 263 с.

10. Бандурака О.М., Коробов Н. Л., Орлов П. І., Петрова К. Л. Фінансова діяльність підприємств: Підручник. - К.: Либідь, 2003. – 296 с.)
11. Бержанір І.А. Рентабельність як основний показник оцінки діяльності підприємства / І.А. Бержанір, Ю.В. Улянич, Н.І. Гвоздей // Вісник ХНДАУ. – 2015. – № 1. – С. 261–265.
12. Бидик А. До питання конкурентоспроможності підприємств / А. Бидик // Наукові записки. – Чортків. – 2002. – Вип. 2.
13. Біла О.Г. Фінанси підприємств : навч. посібник / О.Г. Біла. – Львів: Магнолія, 2009. – 383 с.
14. Бойко О. О. Трудові ресурси підприємства: сутність, структура та їх вплив на діяльність підприємства [Електронний ресурс] / О. О. Бойко, Ксьоншка А. В., Перемишленікова Ю. І. // Recent Studies of Social Sciences: електронне фахове видання. – Електронні дані. – 2012. – Режим доступу: [file:///D:/Загрузки/03_2_бойко-6%20\(1\).pdf](file:///D:/Загрузки/03_2_бойко-6%20(1).pdf) (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
15. Буряк А.В. Метод фінансових коефіцієнтів як інструмент оцінки ефективності діяльності українських банків / Буряк А.В. // Економічний часопис ХХІ - 2011 р. - 11-12 - с.61 – 64
16. Буряковський В. В. Фінанси підприємств : [навч. посібник] / Буряковський В.В., Кармазин В.Я., Каламбет С.В. / За ред. В.В. Буряковського. – Дніпропетровськ : Пороги, 2006. – 246 с.
17. Василик О. Д. Державні фінанси України: Навч. посібник. - К.: Вища шк., 2006. – 326 с)
18. Васишлин Т. Аналіз сучасного стану машинобудівної промисловості України та визначення основних проблем її розвитку / Т. Васишлин // Галицький економічний вісник. – 2013. – № 4(43). – С. 10–20.
19. Васильєва Н. Ф.Машинобудування як матеріально-технічна основа неоіндустріальної економіки України / Н. Ф. Васильєва, В. Л. Кавура // Економіка промисловості. – 2014. – № 4 (68). – С. 88–96.

20. Визначення беззбиткового обсягу виробництва і реалізації продукції [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/92391/finansi/viznachennya_bezzbitkovogo_obsyagu_virobnitstva_realizatsiyi_produktsiyi (дата звернення 14.12.2019). – Назва з екрана.
21. Власюк Ю.О Застосування економіко-математичних методів у дослідженні конкурентоспроможності підприємств// Ю.О. Власюк, Г.П. Педченко / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2017. № 3 (35).- С. 279-285.
22. Гаватюк, Л. С. Шляхи підвищення рівня прибутковості вітчизняних підприємств у сучасних умовах господарювання / Л. С. Гаватюк, Н. М. Перегіняк // Економіка та суспільство – 2017 -№ 9.- С. 363-367.)
23. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Верховна Рада України, 1994-2020. – Режим доступу: (дата звернення 15.01.2020) – Назва з екрана.
24. Гречко А. В. Дослідження факторів впливу на прибутковість підприємства та пошук резервів збільшення прибутку [Електронний ресурс] / А. В. Гречко, О. М. Мельнікова // Ефективна економіка: фахове видання. – 2017. – № 11. Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5862> (дата звернення 12.12.2019). – Назва з екрана.
25. Грідчина М.В., Захожай В.Б. ”Фінанси (теоретичні основи)”, Київ, 2002. – 312с.
26. Гусев А.Ю. Комплексная система оценки рентабельности отрасли молочного животноводства / Гусев А.Ю. // Вестник Рязанского государственного агротехнологического университета им.П.А.Костычева - 2011 г. - №1 - с.81-83

27. Двоспрямована структура проекту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5433569/page:4/> - Назва з екрану. – (дата звернення 27.12.19)
28. Дзюба М. І. Аналіз стану машинобудівних підприємств України на зовнішніх та внутрішніх ринках [Електронний ресурс] / М. І. Дзюба. – Режим доступу: <http://www.mev-hnu.at.ua>.
29. Довбня С.Б. Методичні особливості показників рентабельності та розробка їх класифікації / С.Б. Довбня, О.Г. Пендик // Молодий вчений. – 2014. – № 5. – С. 94–97.
30. Економічна енциклопедія Т. 3. «П» (поручництво) – Я (японський центр продуктивності) / Редкол.: Б.Д. Гаврилишин, С.В. Мочерний (відп. ред.), О.А. Устенко (заст. відп. ред.) та ін. – К. – Тернопіль : ВЦ "Акад." ТАНГУ, 2002. – 952 с.
31. Економічна теорія : навч. посібник / За ред. В.О. Білика, П.Т. Саблука; 4-е вид., перероб. та доп. – К. : ННЦ ІАЕ, 2004. – 560 с.
32. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності [Електронний ресурс] / Єпіфанова І.Ю., Гуменюк В.С. // Економіка і суспільство: електронне фахове видання. – Електронні дані. – [Мукачево: Мукачівський державний університет, 2016]. – Випуск №3. – Режим доступу: http://www.economyandsociety.in.ua/journal/3_ukr/33.pdf (дата звернення 15.01.2020). – назва з екрана.
33. Єщенко И. С, Палкім Ю. І. Сучасна економіка: Навч. посіб. — К.. Вища шк., 2005. — 327 с.) с.148
34. Жук О.І. Основні показники аналізу ефективності маркетингових інвестицій / Жук О.І. // Вісник "Економіка. Проблеми економічного становлення" - 2013 - №3 - с.44 – 50
35. Завод Тара [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: ukragrozarphast.ua/ua/brand/tara/ (дата звернення 16.01.2020). – Назва з екрана.

36. Загородній А.Г. Фінансовий словник. – 4-те вид., випр. та доп. / Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. – К. : Т-во «Знання», КОО; Л.: Вид-во Львів. банк. ін.-ту НБУ. – 566 с.
37. Законодательство Украины [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/ru/19296/sp?sp=s:max100> (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
38. Зятюк Н. В. Теоретико-методологічні аспекти стратегії забезпечення прибутковості підприємства [Електронний ресурс] / Н.В. Зятюк // Культура народів Причорномор'я. — 2009. — № 154. — С. 27-31. — Бібліогр.: 11 назв. — укр. Режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/34919/06-Zjatjuk.pdf?sequence=1> (дата звернення 12.12.2020). – Назва з екрана.
39. Ільчук М.М. Підприємницька діяльність та агробізнес / За ред. М.М. Ільчука, Т.Д. Іщенко. – К. : Вища освіта, 2006. – 543 с.
40. Кальна Т. А. Конкурентоспроможність продукції машинобудівного комплексу України в експортноімпортних операціях [Текст] / Тетяна Анатоліївна Кальна // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 1. – С. 29–36.
41. Карковська В.Я. Особливості оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємств / Карковська В.Я. // Науковий вісник НЛТУ України – 2013. – Вип. 23.13 - с.252 – 259
42. Кобилецький В. Р., Рентабельність. Сутність та показники / В. Р. Кобилецький // Онлайн-журнал «Financial Analysis online» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka-rozrakhunku/229-rentabelnist> (дата перегляду: 09.01.2020)

43. Ковальчук І.В. Економіка підприємства / І.В. Ковальчук. – К.: Знання, 2012. – 679 с.
44. Козак Н. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності компанії [Електронний ресурс] / Н. Козак // Управление компанией: журнал. – 2000. - №1-2. – Режим доступу: <http://www.management.com.ua/ct/ct003.html> (дата звернення 15.01.2020). - Назва з екрана.
45. Копейкін Б. С. Управління фінансовими результатами діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Б. С. Копейкін // Нові наукові технології виробництва матеріалів, виробів широкого вжитку та спеціального призначення : електронне фахове видання. – Режим доступу: <https://library.ukma.edu.ua/?id=214> (дата звернення 01.11.2019). – Назва з екрана.
46. Коротаєва Ю. Перспективи та проблеми машинобудування / Ю. Коротаєва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Sepid/2012_1/12kyvtpm.pdf (дата звернення 30.11.2019). – Назв з екрана.
47. Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту / Л.П. Кулаковська, Ю.П. Піча. – К., 2004. – 559 с.
48. Кучер Л.Ю. Науково-теоретичні підходи до інтерпретації дефініції «прибутковість» / Л.Ю. Кучер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://khntusg.com.ua/files/sbornik/vestnik_99/06.pdf (дата звернення 30.12.2020). – Назв з екрана.
49. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : [навч. посібник] / Л.А. Лахтіонова. – К. : КНЕУ, 2004. – 365 с.
50. Лексика – українські енциклопедії та словники [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: https://leksika.com.ua/19420722/ure/pidshipnikova_promislovist (дата звернення 30.12.2019). – Назва з екрана.

51. Маркетингова діяльність підприємства на прикладі ЗАТ «Управління по реконструкції та будівництву м. Києва» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://works.doklad.ru/view/MFXmAkdrOFU/all.html> (дата звернення 15.01.2020). – Назва з екрана.
52. Методика розрахунку індексу капітальних інвестицій [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/metod_polog/metod_doc/2009/494/metod.htm (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
53. Минский тракторный завод [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.belarus-tractor.com> (дата звернення 15.01.2020). – Назва з екрана.
54. Минх Є.В., Ференц І.Д. Економічний аналіз: Навч. посібник. - Львів: "Армія України", 2000.- 240 с
55. Модернізація технічного обладнання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uzh-prom.com.ua/ua/modernizaciya-teh-oborudovaniya.html> - Назва з екрана. - (дата звернення 27.12.19). – Назва з екрана.
56. Мочерний С.В. Політична економія : [навч. посібник] / С.В. Мочерний, Я.С. Мочерна. – 2-ге вид., випр. і доп. – К. : Знання, 2007. – 684 с.
57. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 19. – 97 с.
58. Огійчук М.Ф. Сутність прибутку та підходи до методики його визначення / М.Ф. Огійчук // Економіка АПК. – 2009. – № 6. – С. 31–45.
59. Огляд ринку підшипників [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.credit-rating.ua/ua/analytics/analytical-articles/12824/> (дата звернення 15.01.2020). – Назва з екрана.

60. Організаційні структури управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1310/42/1/3/> (дата звернення 26.12.19). – Назва з екрана.
61. Орехова А.І. Економічна сутність категорії прибуток / А.І. Орехова // Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка». - №7, 2013. – с. 313- 316.
62. Осипова Т.В. Теоретичні аспекти трактування прибутковості в сучасних умовах господарювання / Т.В. Осипова // Управління розвитком. 2012. – № 1. – С. 82–84.
63. Основи економічних знань: навч. посіб. / А.С.Гальчинський, П.С. Єщенко, Ю.І. Палкін. – 2-ге вид., перероб. і допов. – К. : Вища школа, 2002. – 543 с.
64. Основні форми організації проекту [Електронний ресурс]. – Режим доступу:[https://pidruchniki.com/75016/menedzhment/osnovni_ formi_organ izatsiyi_proektu](https://pidruchniki.com/75016/menedzhment/osnovni_formi_organizatsiyi_proektu) - Назва з екрану. – (дата звернення 26.12.19)
65. Осовська Г.В. Економічний словник / Г.В. Осовська, О.О. Юшкевич, Й.С. Завадський. – К. : Кондор, 2007. – 358 с.
66. Офіційний сайт заводу Тара [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.tara-ua.com/> (дата звернення 16.01.2020). – Назва з екрана.
67. Партола А. С. Шляхи підвищення прибутковості підприємства / А. С. Партола // Розвиток європейського простору очима молоді: економічні, соціальні та правові аспекти. - 2017. – С. 679 – 684. Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/16483> (дата звернення 30.12.2020). – Назва з екрана.
68. Педченко Г. П. Статистика: Навч. посібн. / Г.П. Педченко. — Мелітополь: КолорПринт, 2018. — 266 с.
69. Педченко Г.П. Сучасний стан підприємництва в Запорізькій області //Г.П. Педченко, Ю.О. Власюк / Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За

- ред. Л.В. Синяєвої. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. - № 3 (32). - С. 159-167.
70. Перегіняк // Економіка та суспільство – 2017 -№ 9.- С. 363-367.)
71. Персонал підприємства та його класифікація [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://buklib.net/books/37312/> (дата звернення 20.01.2020). – Назва з екрана.
72. Петрига О. М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О. М. Петрига, Т. І. Яворська, Ю. О. Прус; за ред. О. М. Петриги, Т. І. Яворської. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2016. – 498 с.
73. Петришин Н. Система стратегічних показників діяльності машинобудівних підприємств / Н. Петришин // Регіональна економіка. – 2012. – № 4. – С. 173–184.
74. Писаренко Б.А. Аналіз впливу фондів віддачі на показники прибутку і рентабельності / Б.А. Писаренко, Н.Б. Проценко, А.Б. Писаренко // Вісник економічної науки України. — 2012. — № 1 (21). — С. 127-130
75. Показники прибутковості. Їх економічна сутність [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. - Referat-ok.com.ua 2014 – 2020. – Режим доступу: <http://referat-ok.com.ua/ekonomichna-teoriya/pokazniki-pributkovosti-jih-ekonomichna-sutnist-i-osoblivosti> (дата звернення 02.01.2020). – Назва з екрана.
76. Поняття діаграми Ганта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/5465642/page:25/> - Назва з екрану. - (дата звернення 27.12.19)
77. Проектування організаційних структур управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lektsii.com/1-29578.html> - Назва з екрану. – (дата звернення 26.12.19)
78. Рентабельність. Сутність та показники [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://www.finalon.com/metodyka->

- rozrakhunku/229-rentabelnist (дата звернення 01.11.2019). - Назва з екрана.
79. Романова Т.В. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах / Т.В. Романова, Є.О. Даровський // Ефективна економіка. – 2015. – № 4.
80. Семенов Г.А. Економіка підприємства / Г.А. Семенов. – К. : Центр навчальної літератури, 2014. – 324 с.
81. Сирочук Н. А. Машинобудування України: стан, проблеми, перспективи в умовах виходу із фінансово-економічної кризи / Н. А. Сирочук // Вісник Хмельницького національного університету. – 2011. – № 3 – С. 213–217.
82. Сіткове і календарне планування проекту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/74425/ekonomika/sitkove_kalendarne_planuvannya_proektu - Назва з екрану. - (дата звернення 27.12.19)
83. Сітьовий графік передування та діаграма Ганта [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/6214728/page:4/> - Назва з екрану. - (дата звернення 27.12.19)
84. Соколенко С.І. Глобалізація і економіка України: навч. посіб. / С.І. Соколенко. — К.: Логос, 1999. — 652 с.
85. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: Навч. посібник – К.: КНЕУ, 2006. – 526 с.
86. Стеченко Д. М. Розміщення продуктивних сил і регіоналістика : [навч. посіб.] / Д. М. Стеченко. – К. : Вікар, 2001. – С. 153–155.
87. Структура економіки України [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступа: <https://zet.in.ua/statistika-2/obshhaya-po-strane/struktura-ekonomiki-ukrainy/> (дата звернення 10.02.2020). - Назва з екрана.

88. Структуризація проекту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oa.edu.ua/download/Lektsija_5.PDF - Назва з екрану. – (дата звернення 26.05.19)
89. Структурні зміни у промисловості України: стан та пріоритетні напрямки: монографія /О.І. Амоша, Ю.В. Макогон, Л.О. Збаразька та ін. / НАН України. Ін"т. економіки промисловості. — Донецьк, 2004. — 180 с., с. 6.
90. Сушко М. Ю. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ [Електронний ресурс] / М. Ю. Сушко // Вісник економічної науки України : електронне фахове видання. – Електронні дані. - [Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2017]. - №1. – режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/123076/19-Sushko.pdf?sequence=1> (дата звернення 10.01.2020). – Назва з екрана.
91. Управління проектами [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.if.ua/book/66/4899.html> (дата звернення 27.12.2019). - Назва з екрана.
92. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств : уавч. посібник / О.С. Філімоненков. – К. : Кондор, 2007. – 400 с.
93. Хмелевський О.В. Оцінка якості прибутковості в інноваційно-інвестиційному розвитку підприємств машинобудування / О.В. Хмелевський // Економіст. – 2008. – № 3. – С. 50–53.
94. Черниш С.С. Організаційно-методичні аспекти аналізу рентабельності / Черниш С.С. // Інноваційна економіка - 2013 р. - 6[44] - с.305 - 309
95. Чумакова Т. М. Аналіз сучасного стану машинобудівного комплексу України [Електронний ресурс] / Т. М. Чумакова. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
96. Шандова Н. В. Сценарний підхід до визначення напрямків розвитку підприємства / Н. В. Шандова // Вісник ЖДТУ. – 2017. – № 1 (79). – С. 165–169.